

Riktlinjer för avgiftshandläggning inom omsorgsförvaltningen i Hässelholms kommun för insatser beslutade jämlikt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen

Innehållsförteckning

1 Övergripande riktlinjer.....	4
1.1 Lagar och regler som styr avgiftshandläggningen.....	4
1.1.1 Socialtjänstlagen (SoL).....	4
1.1.2 Hälso- och sjukvårdslag (HSL).....	5
1.1.3 Övriga lagar som styr avgiftshandläggningen.....	5
1.1.4 Övriga styrdokument.....	5
1.1.5 Prejudicerande domar.....	6
1.1.6 Prisbasbelopp, PBB.....	6
1.2 Allmänt om handläggning.....	6
1.2.1 Sekretess.....	6
1.2.2 Myndighetsutövning vid avgiftshandläggning.....	7
1.2.3 Myndigheternas serviceskyldighet.....	7
1.2.4 Fullmakt.....	7
1.2.5 Legal företrädare.....	8
1.2.6 Dokumenthanteringsplan.....	8
2 Huvudprinciper i avgiftssystemet.....	8
2.1 Högkostnadsskydd för avgifter – tak för högsta avgiftsnivå.....	8
2.2 Högkostnadsskydd för boendeavgift – tak för högsta avgiftsnivå.....	8
2.3 Minimibelopp.....	8
2.4 Avgiftsutrymme.....	8
2.5 Avgiftsunderlag.....	9
2.6 Handläggning av avgifter.....	9
3 Avgifter.....	10
3.1 Kost.....	10
3.1.1 Biståndsbedömd kost.....	10
3.1.2 Icke biståndsbedömd kost.....	12
3.2 Ordinärt boende.....	12
3.2.1 Avgifter inom högkostnadsskyddet/maxtaxan.....	12
3.2.2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet/maxtaxan.....	16

3.3 Avgifter i särskilt boende	17
3.3.1 Hyra och avgift för boende	17
3.3.2 Kost	18
3.3.3 Sondmat	18
3.3.4 Hemtjänst.....	18
3.3.5 Avgift avseende serviceinsatser för parboende/medboende	18
3.3.6 Transport av avliden.....	19
3.3.7 Hämtning av hjälpmedel.....	19
3.3.8 Debitering av restvärde på hjälpmedel	19
3.3.9 Frånvaro i särskilt boende	20
3.4 Avgifter för insatser avsedda för psykiskt funktionshindrade	20
3.4.1 Bostad med Särskild service	20
3.4.2 Särskild service	20
3.4.3 Sysselsättning i dagverksamhet	20
3.4.4 Boendestöd.....	20
3.5 Sviktplatser	21
3.6 Avgifter vid placering i familjehem för vuxna jämlikt SoL 4 Kap 1 §.....	21
3.7. Avgifter vid placering av barn och ungdomar jämlikt SoL 4 kap 1 §	21
3.8 Avgiftsfria insatser.....	22
3.8.1 Avgiftsfri avlösning	22
3.8.2 Dubbelbemanning	22
3.8.3 Kontaktperson	22
3.8.4 Dagverksamhet	22
3.9 Frånvaro	22
3.9.1 Frånvaro i vård- och omsorgsboende.....	22
3.9.2 Frånvaro i korttidsboende/växelvård.....	22
3.9.3 Frånvaro i bostad med särskild service.....	22
3.9.4. Frånvaro i ordinärt boende	22
4 Avgiftsberäkning	23
4.1 Avgiftsgrundande inkomster	23
4.2 Inkomster som inte är avgiftsgrundande	24

4.3 Inkomstuppgifter.....	24
4.3.1 Inkomstblankett.....	24
4.3.2 Uppgifter från myndigheter	25
4.4 Beräkning av avgiftsutrymmet.....	25
4.5 Reducering av avgifter om avgiftsutrymme saknas	26
4.6 Retroaktiv avgiftsberäkning och debitering.....	26
4.7 Återbetalning av avgift.....	26
5 Avgiftsberäkning för olika hushållstyper	27
5.1 Ensamboende	27
5.2 Sammanboende makar och registrerade partners.....	27
5.3 Sammanboende	27
5.4 Vuxna syskon.....	27
5.5 Barnfamiljer med barn som föräldrarna är underhållsskyldiga för.....	27
5.6 Hemmavarande barn över 18 år.....	28
5.7 Särboende makar/registrerade partner	28
5.8 Sammanboende som flyttar isär	28
6 Boendekostnader	28
6.1 Förbehåll för boendekostnad	28
6.2 Beräkning av boendekostnad.....	29
6.2.1 Hyreslägenhet.....	29
6.2.2 Bostadsrättslägenhet.....	29
6.2.3 Eget enfamiljshus/ägarlägenhet	29
6.2.4 Eget tvåfamiljshus	30
6.2.5 Jordbruksfastighet	30
6.2.6 Bostad i Vård- och omsorgsboende	30
7 Förbehållsbelopp – Minimibelopp	30
7.1 Kostnadsposter i minimibeloppet.....	31
7.2 Nivån på minimibeloppet	31
7.3 Höjning av minimibeloppet (individuella tillägg)	31
7.4 Sänkning av minimibeloppet i särskilt boende.....	32
7.5 Beslut om förbehållsbelopp.....	33

8 Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse	33
8.1 Allmän inriktning.....	33
8.1.1 Nedsättning med anledning av dubbla boendekostnader vid inflyttning i särskilt boende eller boende med särskild service.....	34
8.1.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar till särskilt boende/bostad med särskild service.	35
9 Debitering av avgifter.....	35
9.1 Avgifter vid försäkringsskada mm.....	35
9.2 Avskrivning av småbelopp.....	35
9.3 Påminnelseersättning och inkassoavgift.....	35
10 Avgiftsbeslut och omprövning/ändring av avgifter.....	36
10.1 Årlig omprövning.....	36
10.2 Ändring av beslut om avgifter.....	36
10.3 Inhämtning av uppgifter.....	36
10.4 Delegering av olika beslut om avgifter.....	37
10.5 Utformning av avgiftsbeslut	37
11 Överklagande.....	37
11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem.....	37
11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut	37

Diarienummer: OF 2019/431 /KLK 2019/567
 Fastställt den: 2019-10-28
 Fastställt av: Kommunfullmäktige § 246
 För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige
 För uppföljning ansvarar: Omsorgsnämnden
 Dokumentet gäller för: Allmänheten/omsorgsnämnden
 Giltighetsperiod: 2020-01-01 tillsvidare
 Ersätter: Samtliga tidigare fattade beslut på området
 Kommunal författningssamling: Avgifter och taxor
 Antagen: Kommunfullmäktige 2019-10-28 § 246

1 Övergripande riktlinjer

Nedanstående föreskrifter ligger som grund vid beräkning av avgifter inom vård och omsorg. I varje enskilt ärende görs, om brukaren inkommer med relevanta uppgifter om sin ekonomi och sina bostadskostnader, en individuell beräkning. Utgångspunkten för avgiftssystemet är att avgifter för vård- och omsorgsinsatser inte får uppgå till så höga belopp att den enskilde inte har kvar medel för sina personliga behov.

När det i dokumentet hänvisas till ”Riktlinjerna” avses detta dokument.

- Skälig avgift för hemtjänst¹, dagverksamhet, särskilt boende som ej omfattas av Jordabalken² eller annan liknande social tjänst, får tas ut med stöd av 8 kap 2 § SoL. Vid fastställande av avgift gäller 8 kap 3-9 §§ SoL.
- Avgifter för hemtjänst och dagverksamhet får inte, tillsammans med avgifter som avses i 26 § 6 stycket HSL, uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov, boendekostnader och andra normala levnadsomkostnader.
- När avgift fastställs skall kommunen om möjligt försäkra sig om att den sökandes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.
- Avgifter och ersättningar som debiteras brukaren får inte överstiga kommunens självkostnad.
- Alla avgifter, både för insatser och kost, omräknas årligen enligt gällande prisbasbelopp och fastställda riktlinjer för avgiftshandläggning utan att taxan tas upp på nytt för beslut i Kommunfullmäktige.
- Revidering och översyn av riktlinjer för avgiftshandläggning skall göras vid behov och då fastställas av Kommunfullmäktige.

1.1 Lagar och regler som styr avgiftshandläggningen

1.1.1 Socialtjänstlagen (SoL)

I den nya Socialtjänstlagen³ som trädde i kraft 2002-01-01, regleras avgifter i kapitel 8 för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL). De nya lagreglerna har inneburit nya bestämmelser för avgifter⁴. Detta gäller bl a beräkning av förbehållsbelopp, avgiftsunderlag och högkostnads-

¹ Begreppet ”hemtjänst” omfattar enligt lagstiftningen och förarbetena behovsprövade och beviljade omvårdnads- och serviceinsatser i ordinärt (eget) boende och särskilt boende, trygghetslarm, korttidsboende/växelvård samt avlösning av närstående.

² 12 kap

³ 2001:453

⁴ SFS 2001:847

skydd/maxtaxa samt rätt för den enskilde att överklaga sitt avgiftsbeslut genom förvaltningsbesvär. De nya bestämmelserna trädde i kraft 1 juli 2002 med undantag för bestämmelserna om beräkning av avgiftsunderlag⁵ som trädde i kraft 1 januari 2003.

1.1.2 Hälso- och sjukvårdslag (HSL)

I Hälso- och Sjukvårdslagen⁶ som trädde i kraft 2017-04-01 regleras frågan om avgifter i 17 kap. Den vård som kommunen tillhandahåller⁷ ska i avgiftshänseende samordnas med de insatser som avgiftsbeläggs enligt SoL. De insatser det rör sig om är all hälso- och sjukvård inom den kommunala omsorgen, upp till läkarnivå (Vård utförd av läkare ingår således inte). Kommunens maxtaxa ska således omfatta insatser enligt båda lagarna.

1.1.3 Övriga lagar som styr avgiftshandläggningen

- IL Inkomstskattelagen⁸
- Kommunallagen⁹
- Offentlighets- och sekretesslagen¹⁰
- Lag om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten¹¹
- Förvaltningslagen¹²
- Socialförsäkringsbalken¹³
- Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation), Europaparlamentets och rådets förordning¹⁴
- Lagen om vissa kommunala befogenheter¹⁵

1.1.4 Övriga styrdokument

- Regeringens proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre- och handikappomsorg
- Socialstyrelsens meddelandeblad nr 7/2002 och 14/2002
- Socialstyrelsens meddelandeblad nr 3/2011 om Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun.
- Socialstyrelsens Allmänna råd¹⁶ Avgifter inom äldre och handikappomsorgen

⁵ 8 kap. 4 § SoL

⁶ 2017:30

⁷ Enligt 17 kap 8 § HSL

⁸ 1999:1 229

⁹ 2017:725

¹⁰ 2009:400

¹¹ 2001:454

¹² 2017:900

¹³ 2010:110; kap 96-98 och 100-103

¹⁴ (EU) 2016/679 av den 27 april 2016

¹⁵ 2009:47

¹⁶ SOSFS 2002:8

- Svenska Kommunförbundets cirkulär 2001:149
- Socialstyrelsens årligen utgivna Meddelandeblad Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldreomsorgen
- Pensionsmyndighetens regelbundet utgivna Föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad
- Konsumentverkets årligen utgivna vägledning "Koll på pengarna" för beräkning av råvarukostnaden för kost och barns individuella kostnader.
- Omsorgsförvaltningens dokumenthanteringsplan
- Delegeringsregler för omsorgsnämnden

1.1.5 Prejudicerande domar

Avgiftshandläggningen ska i möjligaste mån följa de prejudicerande domar som Kammarrätter och Högsta Förvaltningsdomstolen (tidigare Regeringsrätten) meddelat.

1.1.6 Prisbasbelopp, PBB

PBB beslutas av regeringen och avser nästkommande år. Prisbasbeloppet beräknas enligt Socialförsäkringsbalken¹⁷. Prisbasbeloppet styr, enligt SoL, högkostnadsskydden¹⁸ och den enskildes minimibelopp.¹⁹

Det styr även i Hässleholms Kommun avdrag för de förmåner brukaren erhåller i vård- och omsorgsboende²⁰, den minsta höjning som minimibeloppet kan höjas per månad om särskilda omständigheter förekommer²¹, de avgifter som debiteras enligt dessa Riktlinjer²² samt avgifter för kost²³.

1.2 Allmänt om handläggning

1.2.1 Sekretess

Samtliga uppgifter som inkommer till Omsorgsförvaltningen registreras, bearbetas och dokumenteras. Uppgifterna är sekretessbelagda enligt Offentlighets- och sekretesslagen²⁴: "*Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.*" Uppgifter hanteras enligt Dataskyddsförordningen, Europaparlamentets och rådets förordning²⁵ om skydd för fysiska

¹⁷ 2 kap 6 o 7 §

¹⁸ se avsnitt 2.1 och 2.2

¹⁹ se avsnitt 7.2

²⁰ se avsnitt 7.4

²¹ se avsnitt 7.3

²² se avsnitt 3.2.1 och 3.2.2

²³ se avsnitt 3.1

²⁴ 26 kap 1 §

²⁵ (EU) 2016/679 av den 27 april 2016

personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv²⁶.

1.2.2 Myndighetsutövning vid avgiftshandläggning

Avgiftshandläggning sker av personal som erhållit delegation för dessa uppgifter.

Vid följande beslut om insatser handläggs avgifter och debiteringar av handläggare vid Omsorgsförvaltningen:

- Biståndsbeslut avseende service-, vård- och omsorgsinsatser enligt SoL
- Biståndsbeslut avseende kost enligt SoL
- Insatser som utförs enligt HSL av omsorgsförvaltningens sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter.

Utöver ovanstående handläggs avgifter som rör servering av kost inom omsorgsförvaltningens område och som inte är biståndsbedömda.

1.2.3 Myndigheternas serviceskyldighet

”En myndighet ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål.”²⁷

Omsorgsnämnden är skyldig att informera den enskilde brukaren om gällande avgiftssystem och tillämpningsföreskrifter. Om den enskilde behöver hjälp att fylla i de blanketter som behövs för att avgift ska kunna fastställas är kommunen skyldig att tillhandahålla denna hjälp. Om den enskilde behöver hjälp att överklaga ett fattat avgiftsbeslut är kommunen skyldig att hjälpa denne med detta.

1.2.4 Fullmakt

Om brukare önskar att någon närstående eller bekant bör företräda denne i frågor som rör avgifterna ska fullmakt utfärdas. Denna ska undertecknas av brukaren. Fullmakt kan även utfärdas på inkomstblanketten. Om anhörig handlar på uppdrag av brukare vid överprövningar, jämkningar eller ansökan om tillägg till minimibeloppet ska alltid fullmakt begäras. Legal företrädare är automatiskt ombud för brukare även om denne inte lämnat någon fullmakt. Framtidsfullmakter hanteras enligt Lag om framtidsfullmakter.²⁸

²⁶ 95/46/EG

²⁷ Förvaltningslagens 6 §

²⁸ SFS 2017:310

1.2.5 Legal företrädare

Om det kommer till avgiftshandläggarens kännedom att brukare har svårt att sköta sin ekonomi bör detta delges brukarens biståndshandläggare eller berörd enhetschef. Dessa har möjlighet att initiera ansökan om legal företrädare; förvaltare eller god man.

1.2.6 Dokumenthanteringsplan

Arkivering och gallring utförs enligt av Omsorgsförvaltningen beslutad dokumenthanteringsplan

2 Huvudprinciper i avgiftssystemet

2.1 Högkostnadsskydd för avgifter – tak för högsta avgiftsnivå

Riksdagen har genom SoL²⁹ beslutat om ett högkostnadsskydd, så kallad maxtaxa, för de insatser som en brukare kan erhålla. Högkostnadsskyddet omfattar även de insatser som kommunen utför jämlikt HSL³⁰ Hässleholms kommuns högkostnadsskydd för avgifter ansluter sig till socialtjänstlagens angivna nivå.

2.2 Högkostnadsskydd för boendeavgift – tak för högsta avgiftsnivå

En högsta avgift för bostäder i särskilt boende där hyreslagen inte är tillämplig (vanligen två- eller flerbäddsrums) är fastställd i SoL³¹. Denna avgift för boende ska behandlas som en avgift och således sänkas om det uträknade avgiftsutrymmet inte räcker till. Hässleholms kommuns högkostnadsskydd för avgift för boende ansluter sig till socialtjänstlagens angivna nivå.

2.3 Minimibelopp.

SoL 8 kap 7 § föreskriver att den enskilde varje månad ska förbehållas ett visst belopp för sina omkostnader när bostadskostnad och avgifter till omsorgsförvaltningen betalats. Beträffande minimibeloppens nivåer, se vidare avsnitt 7.

2.4 Avgiftsutrymme

Avgiftsutrymme är det belopp som kvarstår enligt nedanstående beräkning:

- + Bruttoinkomst
- Skatter, enligt skattelagstiftningens regler innevarande år
- Aktuell begravningsavgift och kyrkoavgift³²
- + Bostadstillägg/motsvarande
- = Nettoinkomst

²⁹ 8 kap 5 § 1 p

³⁰ se avsnitt 1.1.2

³¹ 8 kap 5 § 2 p

³² se avsnitt 4.1

- + Bostadskostnad
- + Minimibelopp
- + Eventuellt tillägg till minimibeloppet
- Eventuellt avdrag på minimibeloppet
- = Förbehållsbelopp

Nettoinkomst minus Förbehållsbelopp = Avgiftsutrymme

Avgiftsutrymmet kan i uträkningen bli allt från noll kronor och uppåt.

2.5 Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlag avser den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp varje månad.³³ I den praktiska beräkningen fördelas inkomsterna under ett kalenderårs olika månader med lika andel varje månad.

2.6 Handläggning av avgifter

Avgiftstillämpning enligt dessa tillämpningsföreskrifter gäller även då vården/ insatsen ges av annan vårdgivare på uppdrag av kommunen. Den enskilde skall i samband med vårdens/insatsens början och, när större förändringar sker, informeras om kommunens avgiftssystem.

En ekonomisk utredning skall göras i varje enskilt ärende. Detta innebär att uppgifter om inkomster, familjeförhållanden och bostadskostnad skall inhämtas från den enskilde via blanketten Inkomstförfrågan samt via datamedia från Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten och kommunens fastighetsregister. Om den enskilde inte uppger de uppgifter som behövs för ett korrekt avgiftsbeslut fastställs avgiften utifrån fastställda kriterier.³⁴

Omräkning av avgiften sker alltid en gång per år, vid årsskiftet, på grund av förändringar i prisbasbelopp och brukarens förändrade inkomstförhållanden och bostadskostnader.³⁵ Omsorgsförvaltningen är även skyldig att ändra avgiften under pågående kalenderår om något förhållande som påverkar avgiften har ändrats eller om kommunen tidigare erhållit felaktiga uppgifter. Samtliga uppgifter som lämnas av brukaren skall kunna styrkas. Den enskilde ska ges information om möjligheten att ansöka om höjning av minimibeloppet.^{36,37} Den enskilde skall alltid, när insatser ges enligt SoL och HSL erhålla ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår vem som har fattat beslutet.

³³ SoL 8 kap 4 §

³⁴ se avsnitt 10.3

³⁵ se avsnitt 10.1

³⁶ beräknat enligt SoL 8 kap 7 §

³⁷ se avsnitt 7.3

Av avgiftsbeslutet skall även framgå hur avgiften har beräknats och hur den enskilde kan besvara sig över beslutet. Separata avgiftsbeslut skall fattas för varje make/registerad partner om båda har insatser och skall betala avgift.

3 Avgifter

Kostnader för mat och el är kostnader som ingår i minimibeloppet.³⁸ Kostnad för hyra i vård- och omsorgsboende räknas inte som en avgift. Avgift för beslutad insats som ingår i högkostnadsskyddet jämlikt Socialtjänstlagen börjar respektive upphör att debiteras enligt för varje insats beslutade regler. Samtliga avgifter debiteras månadsvis efter att insatserna utförts.

Beträffande ändring av beslut om avgifter; se avsnitt 10.2. Avgifter uträknade enligt dessa riktlinjer avrundas till närmaste krontal enligt lagen om avrundning av vissa öresbelopp. Detta innebär att samtliga avgifter avrundas till närmaste helt krontal.

Avgifter som beräknats som del av ett månatligt uträknat belopp och som skall momsbeläggas avrundas till närmaste krontal efter att momsen pålagts. Avgifter som inte avser insatser som beslutats jämlikt Socialtjänstlagen är normalt momspliktiga. Undantag kan, enligt Skatteverket, ske om det rör sig om en social tjänst som kan jämföras med biståndsbeslutad insats. Moms debiteras därför inte de insatser som utförs för medboende.³⁹ Avgift debiteras inte personer under 18 år.

Avgifter får inte överstiga kommunens självkostnad. Denna beräknas med utgångspunkt från de nyckeltal som varje år fastställs i kommunens bokslut. Till grund för nyckeltalen ligger personalkostnader, lokalkostnader och övriga kostnader som kan hänföras till respektive verksamhet. För att få fram självkostnaden läggs den så kallade overheadkostnaden, det vill säga gemensamma kostnader för t ex administration, som procentuellt fördelas på respektive verksamhet, på de fastställda nyckeltalen.

3.1 Kost

Enskildas utgifter för kost omfattas inte av högkostnadsskyddet enligt Socialtjänstlagen⁴⁰.

3.1.1 Biståndsbedömd kost

3.1.1.1 Ordinärt boende

Kost för personer som bor i ordinärt boende kan erhålla kost som Matdistribution, vid Korttidsvistelse/Växelvård samt vid Dagverksamhet.

³⁸ Se avsnitt 7.1

³⁹ se avsnitt 3.3.5

⁴⁰ 8 kap 5 § punkt 1

Kost debiteras med Råvarukostnad och Tillredningskostnad. Råvarukostnaden beräknas med utgångspunkt från Konsumentverkets beräkningar av vad råvarorna för maten kostar för personer 75 år och äldre, där den för lunch/middag utgör 40 % av den totala kostnaden.

Råvarukostnaden får brukaren alltid betala, då den ingår i minimibeloppet, medan tillredningskostnaden debiteras upp till och med brukarens uträknade avgiftsutrymme, om det återstår något av detta när övriga avgifter till omsorgsförvaltningen har debiterats. Med detta beräkningsätt garanteras varje brukare sitt minimibelopp för sina övriga personliga omkostnader.

3.1.1.1.1 Matdistribution

Avgiften uppgår till 0,1286 % av prisbasbeloppet per måltid

3.1.1.1.2 Matdistribution som sondmat

Sondmat i ordinärt boende debiteras per förpackning med 0,068275 % av prisbasbeloppet. Normalt innebär detta att fyra förpackningar/dag debiteras, vilket medför en avgift per dag om 0,2731 % av prisbasbeloppet.

3.1.1.1.3 Korttidsvistelse/växelvård

Avgiften uppgår till 0,2731 % av prisbasbeloppet per dag.

Vårdgivaren tillhandahåller samtliga måltider och kostnad för helkost/sondmat, debiteras för dygnets samtliga måltider.

3.1.1.1.4 Dagverksamhet

Lunch serveras för en avgift som uppgår till 0,1286 % av prisbasbeloppet per måltid

3.1.1.2 Särskilt boende

Avgiften för helkost uppgår till 0,2731 % av prisbasbeloppet per dag.

I särskilt boende, oavsett regi, tillhandahålls samtliga måltider av vårdgivaren och kostnad för helkost/sondmat, debiteras för dygnets samtliga måltider.

3.1.1.3 Bostad med särskild service

Avgiften för helkost uppgår till 0,2731 % av prisbasbeloppet per dag.

I bostad med särskild service i enskild regi, samt i kommunala boendeformer, tillhandahålls samtliga måltider av vårdgivaren och kostnad för helkost/sondmat, debiteras för dygnets samtliga måltider. I den bostad med särskild service där helkost inte kan erbjudas debiteras avgift för erhållna måltider, enligt taxa för kost inom äldre- och handikappomsorgen.

3.1.2 Icke biståndsbedömd kost

- De måltider som inte är biståndsbedömda och som serveras inom omsorgsförvaltningens restaurangverksamhet till pensionärer och personer med aktivitets- eller sjukersättning prissätts med utgångspunkt i de priser som beslutats för biståndsbeviljad kost.
- Icke biståndsbedömd kost är momspliktig. Vid en förändring av momssatsen kommer denna förändring inte att påverka portionspriserna men däremot omsorgsförvaltningens nettointäkt.
- De måltider som serveras personal prissätts med utgångspunkt i självkostnaden med tillägg för aktuell momssats.
- Brukare ska på anmodan kunna visa upp intyg som berättigar dem till subventionerad kost

3.2 Ordinärt boende

Varje person med biståndsbeslut betalar avgift. Två sammanboende betalar båda avgift om de har var sitt biståndsbeslut. Dessa kan få betala var sin avgift, d.v.s. upp till högkostnadsskyddet per person.

3.2.1 Avgifter inom högkostnadsskyddet/maxtaxan

Högkostnadsskyddet enligt SoL omfattar i ordinärt boende samtliga insatser av vård, omsorg, service samt HSL-insatser som ges inom omsorgsförvaltningens verksamheter. Det gäller både för insatser i ordinärt boende som på korttid/växelvårdsplats.⁴¹

3.2.1.1 Hemtjänst

Avgiften uppgår per timme till 0,7223 % av prisbasbeloppet.

Avgiften i ordinärt boende grundas på det antal timmar och minuter hemtjänst som utförs hos brukaren och omfattar insatserna personlig omsorg och vård, daglig service, tvätt, städning, inköp, måltidsservice, social samvaro, hemsjukvårdsinsatser som delegerats av legitimerad personal, insatser när brukaren utlöst sitt trygghetslarm, tillsyn och ledsagning. Den omfattar även avlösning av anhörig de timmar som överstiger tio timmar/månad. Samma avgift debiteras oberoende av vilken utförare som verkställer insatserna, kommunen, privat utförare eller anhörig-anställd.

Personer som beviljas hemtjänstinsatser i samband med insatser från ASIH debiteras avgift för insatser enligt denna taxa. Avgift debiteras inte vid uppsökande verksamhet. Planerad hemtjänst som brukaren inte avbeställer minst 24 timmar i förväg debiteras med en avgift motsvarande en

⁴¹ Se SoL 8 kap 5 § 1 stycket

halv timmes utförd hemtjänst. Denna avgift ingår inte i högkostnadsskyddet/maxtaxan. Sjukdom eller liknande är skäl att inte debitera avgiften.

Dubbelbemanning se avsnitt 3.8.2.

Hos makar/sammanboende som båda beviljats serviceinsatser fördelas verkställigheten av dessa lika dem mellan samt sker debitering utifrån varje brukares avgiftsberäkning.

3.2.1.2 Trygghetslarm

En månatlig avgift om 0,4494 % av prisbasbeloppet debiteras för varje installerat trygghetslarm. Avgiften omfattar den tekniska utrustningen samt de insatser som utförs för att larmen ska fungera, t ex larmtest, byte av larm eller batteribyte.

Trygghetslarm debiteras inte personer som är bosatta i trygghetsboende, där detta ingår i hyreskostnaden. Hel månadsavgift debiteras den kalendermånad larmet installeras oavsett när under månaden detta inträffar. Ingen avgift debiteras den kalendermånad biståndsinsatsen upphör oavsett när under månaden detta inträffar. När brukare begär installation av trygghetslarm i mer än en bostad, fast eller tillfällig, ska avgift utgå för varje installation samt därefter en månatlig avgift för varje aktivt larm. Insatser som utförs av hemtjänstpersonal när larm utlösts debiteras enligt hemtjänsttaxan.⁴²

3.2.1.3 Extra larmklocka

Vid installation av trygghetslarm i bostad där mer än en brukare är bosatt debiteras endast en grundavgift för larmet. Brukarna kan här som tillval välja extra larmklocka att bäras av brukare nummer två. Denna debiteras med 0,1685 % av prisbasbeloppet per månad. Hel månadsavgift debiteras den kalendermånad som brukaren erhåller larmklockan oavsett när under månaden detta inträffar. Ingen avgift debiteras den månad som larmklockan återlämnas eller insatsen upphör.

3.2.1.4 Installationsavgift för trygghetslarm

Vid varje installation av trygghetslarm debiteras en avgift som uppgår till 0,4494 % av prisbasbeloppet. Ingen installationsavgift debiteras vid installation av endast larmklocka.

3.2.1.5 Dagverksamhet

Dagverksamhet för personer med demens är avgiftsfri. Kostnader som brukaren har för resor med allmänna kommunikationsmedel/färdtjänst till och från verksamheten bekostas av denne. Kostnad för lunch debiteras enligt gällande taxa för kost inom äldre- och handikappomsorgen

⁴² se avsnitt 3.2.1.1

3.2.1.6 Hemsjukvård

En enhetlig avgift om 0,9 % av prisbasbeloppet debiteras varje månad oavsett hur många hembesök som utförs.

Hemsjukvård utförd jämlikt HSL av kommunen regleras i avtal med Region Skåne. Hemsjukvård initieras av kommunalt anställd/inhyrd legitimerad personal eller av läkare. Samtlig legitimerad personal, sjuksköterskor, distriktssköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter samt de specialiserade undersköterskor och rehab-assistenter som genomför insatser i bostaden, anses utföra hemsjukvård. Insatser som Hemtjänstpersonal genom delegering/instruktion utför debiteras enligt hemtjänsttaxan.⁴³

Patienter inskrivna vid ASIH debiteras av omsorgsförvaltningen för hemsjukvård som utförs av såväl legitimerad personal som hemtjänstpersonal. Avgiften omfattas av det högkostnadsskydd som gäller enligt HSL 26 § 6 stycket.

Riktlinjer för debitering av hemsjukvård regleras i separat dokument.

3.2.1.7 Distributionsavgift för lunch

För brukare som beviljats matdistribution och vars lunch levereras till bostaden debiteras för varje matportion en distributionsavgift som uppgår till 0,0226 % av prisbasbeloppet.

3.2.1.8 Avlösarservice

Avgift debiteras per timme enligt samma taxa som hemtjänst.⁴⁴ Insatsen Avlösning är dock avgiftsfri de första tio timmarna per månad.

3.2.1.9 Trygghetsuppringning

Den biståndsbedömda insatsen Trygghetsuppringning debiteras med 0,33 % av prisbasbeloppet per månad. Hel månadsavgift debiteras den kalendermånad insatsen påbörjas oavsett när under månaden detta inträffar. Ingen avgift debiteras den kalendermånad insatsen upphör oavsett när under månaden detta inträffar.

3.2.1.10 Insatser i annan kommun

Brukare vars bosättningskommun är Hässleholm debiteras under de första sex månadernas vistelse i annan kommun samma avgifter som om denne fortfarande är bosatt här. Om brukaren fortsättningsvis vistas i annan kommun övergår debiteringsansvaret till den mottagande kommunen och kommer då att debiteras enligt den kommunens avgiftsbestämmelser.⁴⁵

⁴³ se avsnitt 3.2.1.1

⁴⁴ se avsnitt 3.2.1.1

⁴⁵ Se Socialstyrelsens Meddelandeblad 3/2011 sid 5-6

3.2.1.11 Tillfälliga vistelser i Hässleholms Kommun

Brukare med hemvist i annan kommun debiteras avgift enligt hemkommunens avgiftsregler. När vistelsen kontinuerligt pågått under sex månader övertar Hässleholms Kommun debiteringen av avgifterna.⁴⁶

3.2.1.12 Korttidsboende och Växelvård

Under vistelsen i dessa boenden debiteras avgifter avseende hemtjänst/omsorg och kost. Avgifterna debiteras dagen från och med dagen efter att brukaren påbörjar vistelsen till och med sista dagen för vistelsen. Enbart hela dagar debiteras. Hyra debiteras inte i dessa boenden.

För bokad men ej utnyttjad tid på korttidsboende/växelvård debiteras brukaren avgift som uppgår till samma belopp per dag som avgifterna för omsorg och kost för den tidsperiod som brukaren erhållit besked om att vistelsen ska pågå. Avbokning av inbokad tid 14 dagar innan den påbörjas samt sjukdom eller annan orsak som brukaren inte har kunnat råda över är skäl till att medge befrielse från de avgifter som skulle debiterats. Sker avbokning senare än 14 dagar före vårdens början debiteras avgiften för de dagar som förflutit sedan tidsfristen 14 dagar passerats.

3.2.1.12.1 Omsorgsavgift

Omsorgsavgiften uppgår per dag till 1/30-del av högkostnadsskyddets tak.⁴⁷

3.2.1.12.2 Kost

Kost och sondmat debiteras enligt samma avgiftsregler som gäller för brukare i vård- och omsorgsboende.⁴⁸

3.2.1.12.3 Frånvaro i korttidsboende och växelvård

Om den enskilde påbörjar en planerad vistelse på korttids/växelvårdsplats och under denna vistelse väljer att åka hem på ”permission” för att sedan under samma period återkomma till korttids/växelvårdsplatsen görs inga avdrag. Inga avdrag medges heller om den enskilde väljer att komma senare än planerat eller åker hem i förtid från en korttids/växelvårdsvistelse, såvida det inte beror på sjukdom. Vid senare ankomst eller tidigare avfärd på grund av sjukdom debiteras varken avgift för korttid/växelvård eller kostnad för kost. Med sjukdom jämställs andra förhållanden som brukaren inte har kunnat råda över.

3.2.1.13 Boendestöd

Se avsnitt 3.4.4.

⁴⁶ Se Socialstyrelsens Meddelandeblad 3/2011 sid 5-6

⁴⁷ SoL 8 kap 5 § 1

⁴⁸ Se avsnitt 3.3.2 och 3.3.3

3.2.2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet/maxtaxan

3.2.2.1 Hämtning av hjälpmedel

Vid hämtning av hjälpmedel debiteras en avgift på 1,17 % av årets prisbasbelopp. När behovet av ett utlämnat hjälpmedel inte längre föreligger ska detta återlämnas till Omsorgsförvaltningen. Brukaren eller dennes företrädare får efter kontakt med ansvarig sjuksköterska/arbetsterapeut/fysioterapeut reda på var och under vilka tider hjälpmedlet kan återlämnas. Normalt bör hjälpmedlet återlämnas inom tre veckor efter att man uppmanats om detta. Brukare eller anhöriga kan, efter kontakt med förskrivaren, erhålla anstånd med att lämna in hjälpmedlet.

Avgift debiteras när brukare/anhöriga inte själva kan eller vill återlämna det själva. Undantaget avgift för hämtning av hjälpmedel gäller liftar och sängar. Debitering sker inte heller när något av dessa hjälpmedel byts mot ett annat eller när det ska förflyttas till en annan bostad. Enligt Skatteverkets bedömning är denna avgift inte momspliktig.

3.2.2.2 Debitering av restvärde på hjälpmedel

I de fall patient/anhöriga vägrar att återlämna hjälpmedel trots att ordinator bedömt att patienten inte längre har behov av hjälpmedlet skall restvärdet på hjälpmedlet debiteras brukaren. Ansvarig ordinator erhåller från Hjälpmedelscentrum Östra Skåne (HÖS) uppgift om restvärdet på hjälpmedlet.

Restvärdesavgift uttages av samtliga personer som omfattas av det kommunala hjälpmedelsansvaret eller, vad gäller de personer som har flyttat ifrån Hässleholms kommun, av de personer som när de var folkbokförda i Hässleholms kommun, omfattades av det kommunala hjälpmedelsansvaret. Patienten faktureras av omsorgsförvaltningen.

3.2.2.3 Transport av avliden

Hässleholms Kommun upphandlar tjänsten transport av avliden vilken utförs av den begravningsbyrå som tilldelats uppdraget. Avtal om detta upprättas mellan begravningsbyrå och kommunen. Tjänsten omfattar avlidna som vistats på något av kommunens boenden (särskilt boende, boende med särskild service eller korttidsboende/växelvård), på vårdboenden där omsorgsnämnden upphandlat platser eller som i den egna bostaden erhållit aktuella insatser från hemsjukvården.

Priserna för transporter justeras enligt upprättat avtal. Avgift debiteras med det belopp som avtalats med aktuell entreprenör. Denna insats är enligt gällande lagstiftning momspliktig.

3.2.2.4 Matdistribution

Se avsnitt 3.1.1.1.1

3.2.2.5 Sondmat i ordinärt boende

Se avsnitt 3.1.1.1.2

3.2.2.6 Icke biståndsbedömd kost

Se avsnitt 3.1.2.

3.2.2.7 Näringsdrycker och kosttillägg

Näringsdrycker och kosttillägg ordinerar av dietist eller sjuksköterska och är ett komplement till den normala kost brukaren äter. Avgiften för en förpackning om fyra kosttillägg debiteras med 0,1038 % av prisbasbeloppet per förpackning. För specialprodukter debiteras 0,1286 % av prisbasbeloppet per förpackning eller styck.

3.3 Avgifter i särskilt boende

Avgifter debiteras oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller privat regi.

3.3.1 Hyra och avgift för boende

Hyra i särskilt boende och i bostad med särskild service beviljade jämlikt SoL, lägenhet och enbäddrum, inklusive boenden i entreprenaddriven vård, fastställs enligt hyreslagen. Hyrorna är satta med utgångspunkt från bostadens storlek och standard, läge och, i förekommande fall, tillgång till gemensamhetsutrymmen. Hyran förändras med samma procentsats, belopp per lägenhet eller belopp per m² som inom allmännyttans fastighetsbestånd i Hässleholm, Hässlehem. Den nya hyran gäller från och med januari månad det år som förändringen skett inom allmännyttan.

För bostad i sådant boende där bostadskostnaden inte kan fastställas ska avgift för bostad utgå enligt ”Avgift för boende”.⁴⁹ Detta gäller för boende i två- och flerbäddrum men inte för dubletter som bebos av makar/motsvarande där hyra debiteras. För varje lägenhet upprättas ett separat kontrakt. Debitering av Hyra och Avgift för boende sker genom omsorgsförvaltningens försorg.

Hyra och Avgift för boende börjar debiteras från och med den dag lägenheten som man tackat ja till är klar för inflyttning. Debiteringen upphör när lägenheten återlämnas flyttstädad och besiktigad. I upphandlade vårdplatser tillämpas de tidsfrister som anges i de kontrakt som vårdgivaren upprättar med brukarna.

Det är brukaren eller dennes anhöriga/ företrädare som är ansvariga för att lägenheten städas efter att boendet avslutats. Vid dödsfall bör den avlidnes anhöriga/företrädare, med tanke på

⁴⁹ SoL 8 kap 5 § 2 st

den efterfrågan som finns på lägenheter i vård- och omsorgsboende, påminnas att skyndsamt se till att slutstädning sker. Hyresgäster ska uppmanas att hos Pensionsmyndigheten ansöka om bostadstillägg.

3.3.2 Kost

Avgiften för kost är knuten till årets prisbasbelopp. För helkost, omfattande frukost, lunch, kvällsmat och mellanmål debiteras 0,2731 % av prisbasbeloppet/dygn. För en månad debiteras högst 30 x 0,2731 % av prisbasbeloppet. De råvarukostnader ska gälla som Konsumentverket räknat ut avser personer 75 år och äldre.

Den merkostnad som uppstår mellan ovanstående debiterat belopp och råvarukostnaden ska automatiskt medföra en höjning av minimibeloppet med motsvarande belopp. Detta säkerställer att merkostnaden inte drabbar brukaren.

Kost ingår i det lagstadgade minimibeloppet varför brukaren alltid ska betala råvarukostnaden. Kost debiteras från och med dagen efter inflyttning och till och med den dag brukaren flyttar/avlleder. Vid vård i livets slutskede kan debitering av mindre än full kost debiteras. Beslut om detta fattas av enhetschefen för boendet i samråd med sjuksköterska.

3.3.3 Sondmat

Sondmat debiteras som helkost.⁵⁰

3.3.4 Hemtjänst

Hemtjänst debiteras enligt högkostnadsskyddets högsta belopp (maxtaxan). Hemtjänst debiteras från och med dagen efter inflyttning och till och med den dag brukaren flyttar/avlleder.

3.3.5 Avgift avseende serviceinsatser för parboende/medboende

Enligt SoL⁵¹ har makar rätt att fortsätta sammanbo om den ena parten beviljas särskilt boende. Om den medboende beviljas hemtjänstinsatser omfattas denne av avgiftsreglerna enligt sitt eget biståndsbeslut. Medboende, som inte har egna biståndsbeslutade insatser, omfattas inte av avgiftsreglerna i SoL 8 kap.

Om den medboende har egen lägenhet i det särskilda boendet debiteras hyra enligt eget hyreskontrakt. Makar boende i samma lägenhet delar på hyran. Medboende kan endast beredas möjlighet att bo på samma boende om boendet drivs i kommunens egen regi.

⁵⁰ se avsnitt 3.3.2

⁵¹ 4 kap 1c §

Enligt Lagen om vissa kommunala befogenheter⁵² får kommuner utan föregående individuell behovsprövning tillhandahålla servicetjänster, vilka är avsedda att förebygga skador, olycksfall eller ohälsa och som inte utgör personlig omvårdnad åt personer som fyllt 67 år.

Avgifter enligt denna taxa debiteras medboende till brukare som beviljats bistånd till och som bor i särskilt boende. Den medboende ska ha fyllt 67 år, vara folkbokförd i Hässleholms kommun samt sakna eget biståndsbeslut om särskilt boende. Debitering sker för servicetjänster med stöd av 2 kap 8 § nämnda lag. Kommunen får för dessa tjänster ta ut skäliga avgifter vilka inte överstiger kommunens självkostnader.

Följande avgifter debiteras:

• Matservice, hel kost	0,2731 % av prisbasbeloppet/dygn
• Matservice, endast lunch	0,1286 % av prisbasbeloppet/portion
• Städservice	0,7233 % av prisbasbeloppet/timme
• Tvättservice	0,7233 % av prisbasbeloppet/timma

Städservice och tvättservice debiteras endast för halva och hela timmar.

Eftersom den medboende inte har något eget biståndsbeslut så omfattas inte ovanstående tjänster av Socialtjänstlagens högkostnadsskydd. Avgifterna kan inte överklagas enligt SoL 16 kap. Avtal om önskad service upprättas mellan den medboende och chefen på boendeenheten. Inga avgiftsbeslut meddelas.

Ovanstående avgifter är enligt skatteverkets bedömning att betrakta som social omsorg och därmed inte momspliktiga. Omsorgsförvaltningens ledningsgrupp har 2013-06-19 antagit rutinen ”Rätten att få åldras tillsammans”, vilken har reviderats 2015-03-10. hänvisning sker till denna rutin för mer detaljerade regler om insatsen parboende.

3.3.6 Transport av avliden

Se avsnitt 3.2.2.4.

3.3.7 Hämtning av hjälpmedel

Se avsnitt 3.2.2.1.

3.3.8 Debitering av restvärde på hjälpmedel

Se avsnitt 3.2.2.3.

⁵² 2 kap 7 §

3.3.9 Frånvaro i särskilt boende

Avdrag vid sjukhusvistelse sker för varje dag brukaren inte är närvarande med 1/30-del av månadsavgiften för kosten. Avdrag sker från och med dagen efter första frånvarodagen till och med dagen för återkomsten. Inget frånvaroavdrag på hemtjänstavgiften görs vid frånvaro. Avdrag görs endast för hela dagar. Avdrag vid övrig frånvaro sker för varje hel dag som brukaren är borta från boendet.

3.4 Avgifter för insatser avsedda för psykiskt funktionshindrade

Följande insatser bedöms och beslutas jämlikt socialtjänstlagen.

3.4.1 Bostad med Särskild service

Bostad med särskild service beviljas en brukare som har ett så omfattande behov av stöd och hjälp att man inte kan bo hemma eller i egen lägenhet med stöd. I boendet debiteras hyra, kostnad för helkost enligt samma regler som särskilt boende⁵³, samt avgift för särskild service. Avdrag vid frånvaro görs som vid frånvaro i särskilt boende.⁵⁴

I boende där helkost inte erbjuds, debiteras hyra och avgift för särskild service samt, i förekommande fall, kostnad för erhållna måltider via matdistribution/sondmat, vilka debiteras enligt särskild taxa.⁵⁵

3.4.2 Särskild service

Särskild service beviljas brukare i boende med särskild service. Avgift för särskild service debiteras som vid hemtjänst i särskilt boende.⁵⁶ Särskild service beviljas automatiskt den som beviljats Bostad med särskild service. Avgift debiteras oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller annan regi.

3.4.3 Syssetsättning i dagverksamhet

Insatsen beviljas personer som bor i bostad med särskild service och är avgiftsfri. Resor till och från verksamheten får brukaren själv bekosta. Kostnad för lunch debiteras enligt gällande taxa för kost inom äldre- och handikappomsorgen.

3.4.4 Boendestöd

Debitering sker med en avgift som motsvarar 0,9 % av prisbasbeloppet per månad. Stödet riktar sig till den som har psykisk funktionsnedsättning, som klarar att bo i egen lägenhet men som behöver stöd och hjälp. Debitering sker oavsett antalet besök per månad.

⁵³ se avsnitt 3.3.2

⁵⁴ se avsnitt 3.3.9

⁵⁵ se avsnitt 3.1.1.1.1 och 3.1.1.1.2

⁵⁶ se avsnitt 3.3.4

Hel månadsavgift debiteras den kalendermånad insatsen påbörjas oavsett när under månaden detta inträffar. Ingen avgift debiteras den kalendermånad insatsen upphör oavsett när under månaden detta inträffar.

3.5 Sviktplatser

Det finns möjligheter om en brukare behöver medmänskligt stöd på grund av sviktande psykisk hälsa att erhålla detta. Dessa så kallade ”Sviktplatser” beviljas utan biståndsbedömning och är öppna för övernattnings efter överenskommelse och bedömning av personal.

För måltider debiteras enligt följande:

- Frukost 0,0791 % av prisbasbeloppet per måltid
- Middag 0,1286 % av prisbasbeloppet per måltid
- Kvällsmat 0,0835 % av prisbasbeloppet per måltid

Enligt Skatteverkets bedömning kan detta öppna stöd inte bedömas som social omsorg och är därför momspliktig. Moms ska därmed ingå i ovanstående avgifter.

3.6 Avgifter vid placering i familjehem för vuxna jämlikt SoL 4 Kap 1 §

Samma avgifter debiteras som vid boende i särskilt boende.⁵⁷

3.7. Avgifter vid placering av barn och ungdomar jämlikt SoL 4 kap 1 §

Vid placering av barn under 18 år är föräldrarna⁵⁸, skyldiga att bidra till omsorgsförvaltningens kostnader. De belopp som föräldrarna ska betala beräknas enligt Socialtjänstförordningen⁵⁹ samt Lagen om underhållsstöd.⁶⁰ Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt Socialförsäkringsbalken.⁶¹

När barnet fyllt 18 år finns det enligt lagstiftningen inga möjligheter att debitera föräldrarna några avgifter. Det är dock möjligt att debitera den placerade för råvarukostnaden för maten, vilken bör uppgå till det belopp som Konsumentverket räknat fram för denna åldersgrupp. Om ungdomen fortfarande går i gymnasieskolan vid denna tidpunkt är det föräldrarna som är försörjningsansvariga. Om ungdomen inte går i skolan torde denne vara berättigad till försörjningsstöd.

⁵⁷ se avsnitt 3.3

⁵⁸ jämlikt SoL 8 kap 1 §

⁵⁹ 6 kap 2-4 §§

⁶⁰ 24-28 och 30 §§

⁶¹ 18 kap. 20 §

När ungdomen i juli månad det år som denne fyller 19 år, erhåller aktivitetsersättning, eller annan motsvarande ersättning, ska debitering av placeringen beräknas på samma sätt som för särskilt boende.⁶²

3.8 Avgiftsfria insatser

3.8.1 Avgiftsfri avlösning

Den biståndsbedömda insatsen Avlösning utförs utan avgift de första tio timmarna per månad. Tid därutöver debiteras enligt hemtjänsttaxan.⁶³

3.8.2 Dubbelbemanning

Dubbelbemanning inom hemtjänsten och hemsjukvården som beror på vårdtyngd eller arbetsmiljöaspekt medför ingen extra avgift för brukaren.

3.8.3 Kontaktperson

Den biståndsbedömda insatsen Kontaktperson utförs utan avgift för brukaren.

3.8.4 Dagverksamhet

För dagverksamhet för personer med demens⁶⁴, och för psykiskt funktionshindrade⁶⁵, debiteras inga avgifter.

3.9 Frånvaro

3.9.1 Frånvaro i vård- och omsorgsboende

Se avsnitt 3.3.9

3.9.2 Frånvaro i korttidsboende/växelvård

Se avsnitt 3.2.1.13.3.

3.9.3 Frånvaro i bostad med särskild service

Avdrag sker som i särskilt boende.⁶⁶

3.9.4. Frånvaro i ordinärt boende

Inga avdrag sker vid frånvaro.

⁶² Se avsnitt 3.3

⁶⁴ se avsnitt 3.2.1.5

⁶⁵ se avsnitt 3.4.3

⁶⁶ se avsnitt 3.3.9

4 Avgiftsberäkning

4.1 Avgiftsgrundande inkomster

Inkomst beräknas enligt SoL⁶⁷ och dess hänvisning till Socialförsäkringsbalken⁶⁸. Inkomsten ska grundas på aktuella inkomster enligt nämnda lagrum och omfattar:

1. Överskott av inkomster i inkomstslagen
 - Tjänst
 - Lön, arvoden, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar, t ex aktivitetserättning och sjukersättning.
 - Pensioner (Exempelvis garantipension, tilläggs pension, inkomstpension, tjänstepension, premiepension, änkepension)
 - Livränta (både skattepliktig och skattebefriad)
 - Näringsverksamhet
 - Som inkomst av näringsverksamhet räknas inkomst från enskild firma, enkelt bolag eller handelsbolag.
 - Kapital
 - Ränteinkomster (bankmedel, obligationer och andra fordringar)
 - Utdelningar (på fonder, aktier och andelar)
 - Kapitalvinster vid försäljning av tillgångar (fastighet, bostadsrätt, aktier, andelar i aktiefonder eller blandfonder och lös egendom)
 - Ersättning vid uthyrning av privatbostad

De skattepliktiga kapitalinkomster som ska ligga till grund för avgiftsutredningen ska baseras på den faktiska inkomsten per den 31 december föregående år och avser alltså året innan den enskilde får sina insatser utförda. De skattepliktiga inkomsterna specificeras i deklara-tionsblanketten, vilken ska medfölja inkomstblanketten.⁶⁹

2. Vissa inkomster som inte är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen, såsom stipendier, studiebidrag, avtalsgruppsjukförsäkringar och livränta,
3. Inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige, bland annat utländsk inkomst och pension. Den utbetalda nettoinkomsten ingår i inkomstberäkningen
4. Bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, bostadsbidrag, boendetillägg⁷⁰
5. Äldreförsörjningsstöd⁷¹

⁶⁷ 8 kap 4 § 2 st

⁶⁸ SFB 95-103 kap

⁶⁹ se avsnitt 4.3.1

⁷⁰ enligt 95-103 kap SFB

⁷¹ enligt 74 kap SFB

6. Bidrag som utbetalas av Pensionsmyndigheten eller Försäkringskassan, oavsett om de är beskattningsbara eller inte, t ex särskilt pensionstillägg⁷² och omvårdnadsbidrag⁷³ och som inte är ersättning för merkostnader⁷⁴.

Om inkomsten inte går att beräkna på ovanstående sätt bör taxerad inkomst användas. Från inkomster under punkt 1 görs avdrag för skatter och övriga avdrag, allt beräknat enligt skattelagstiftningens regler för innevarande år.

Från ovanstående uträknad nettoinkomst görs avdrag för avgift till trossamfund och begravningsavgift. Beträffande beräkning av avgiften till trossamfund ska den högsta förekommande kyrkoavgiften i kommunen ingå i beräkningen.

Förmögenhet (t ex bankmedel, aktier, fonder och obligationer) i sig påverkar inte avgiftsberäkningen.⁷⁵ Däremot räknas avkastning (t ex räntor, utdelningar och kapitalvinster) av kapital som inkomst.

4.2 Inkomster som inte är avgiftsgrundande

Följande inkomster ska inte ingå i inkomstberäkningen:

- Försörjningsstöd som utbetalas jämlikt SoL
- Introduktionsersättning för flyktingar
- Handikappersättning och Merkostnadsersättning
- Assistansersättning
- Den del av vårdbidrag/omvårdnadsbidrag som utgör ersättning för merutgifter
- Eventuella övriga bidrag som utgör ersättning för merutgifter
- Schablonintäkter och schablonbeskattningar.

4.3 Inkomstuppgifter

4.3.1 Inkomstblankett

Omsorgsförvaltningen inhämtar från den enskilde vid insatsernas början och därefter varje år aktuella uppgifter om inkomst, bostadskostnad, familjestruktur, ansökan om individuella tillägg⁷⁶ med flera uppgifter som underlag för beräkning av avgiftsunderlag, förbehållsbelopp och avgifter. Brukaren ska kunna verifiera de uppgifter denne lämnar och ska på uppmaning in-

⁷² enligt 73 Kap SFB

⁷³ enligt 22 Kap SFB

⁷⁴ se avsnitt 4.2

⁷⁵ se Prop 2000/01:149 sidan 46

⁷⁶ enligt SOL 8 kap 8 § 1st

komma med de dokument, t ex deklarationsblankett, uppgifter om avtals- och utlandspensioner, hyresavi/hyreskontrakt samt beslut från överförmyndare om arvode och omkostnader, som styrker uppgifterna.

Brukaren är skyldig att kontinuerligt lämna uppgifter till omsorgsförvaltningen om någon uppgift som lämnats förändras under årets lopp.

Högsta avgift enligt Riktlinjerna kommer att debiteras om brukaren inte lämnar in inkomstblanketten, inte lämnar de uppgifter som avgiftshandläggaren begär in eller inte samtycker till att förvaltningen får inhämta uppgifter om inkomst, bostadsuppgifter, boendekostnad och bostadstillägg/motsvarande från berörda myndigheter.

I avvaktan på att inkomstblanketten inkommer debiteras högsta avgift enligt dessa Riktlinjer. Detta justeras retroaktivt när inkomstblanketten inkommer, dock som längst för innevarande debiteringsmånad och ytterligare två månader.

Om brukaren väljer att inte uppge sina förhållanden kommer inga uppgifter att inhämtas från utomstående myndigheter och denne accepterar då att debiteras högsta avgiften enligt dessa Riktlinjer. För insatser som omfattas av högkostnadsskyddet blir detta den högsta avgiften som kan debiteras.

För makar/registrerade partners inhämtas uppgifter om bådars förhållanden. Detta behövs för att uträkningarna om förbehållsbelopp ska bli rätt. Om dessa uppgifter inte redovisas kommer högsta avgiften enligt Riktlinjerna att debiteras.

För uppgifter om barns inkomster, se avsnitt 7.3.

4.3.2 Uppgifter från myndigheter

Omsorgsförvaltningen inhämtar regelbundet uppgifter om inkomster, bostadskostnader, bostadstillägg/bostadsbidrag samt uppgifter om fastigheter från berörda myndigheter, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Hässleholms kommuns fastighetsregister. Detta förutsätter att brukaren på inkomstblanketten medgett att omsorgsförvaltningen får inhämta uppgifterna.

4.4 Beräkning av avgiftsutrymmet

Se avsnitt 2.4 för en schematisk framställning om hur beräkningen av avgiftsutrymmet sker. Se avsnitt 4.1 för en beskrivning av vilka inkomster som ligger till grund för avgiftsunderlaget.

Det uträknade avgiftsutrymmet är det högsta belopp inom vilket avgifter kan debiteras. Upp till högkostnadsskyddets tak kan avgiftsutrymmet utnyttjas för debitering av avgifter jämlikt SoL. Den del av det uträknade avgiftsutrymmet som överstiger högkostnadsskyddet eller som inte

utnyttjas för debitering av avgifter jämlikt SoL kan dock utnyttjas för debitering av Tillredningskostnaden för kost.

4.5 Reducering av avgifter om avgiftsutrymme saknas

Om de beslutade avgifterna för en brukare överstiger avgiftsutrymmet ska avgifterna reduceras till att som mest uppgå till avgiftsutrymmet. Om avgiftsutrymmet är noll eller ett minusbelopp kan avgift för vård och omsorg inte tas ut. Däremot kommer råvarukostnaden för kost alltid att debiteras då detta belopp ingår i minimibeloppet.⁷⁷

Bestämmelserna i SoL kap 8 innebär inte ett allmänt försörjningsstöd. Kommunen har alltså ingen skyldighet att med automatik betala ut medel till brukaren för att denne skall nå upp till förbehållsbeloppets minimibelopp.

Om ett större underskott i beräkningen uppstår (och detta inte går att hänföra till ett lågt bostadstillägg på grund av att brukare har kapitaltillgångar som påverkar bostadstilläggets storlek) bör avgiftshandläggare hänvisa brukare till Pensionsmyndigheten för ansökan om bostadstillägg/äldreförsörjningsstöd eller till Socialförvaltningen för ansökan om försörjningsstöd eller budgetrådgivning/ skuldsanering.

4.6 Retroaktiv avgiftsberäkning och debitering

Om brukaren inkommer med begäran om ändrad beräkningsgrund för avgifter (inkomster och/eller bostadskostnad) eller ansökan om tillägg till minimibeloppet ska retroaktiv beräkning kunna ske för en tid av högst tre månader.

Har brukaren eller dennes företrädare uppgett felaktiga inkomstuppgifter och därmed debiterats för låg avgift ska retroaktiv debitering kunna ske för en tid av högst ett år. Om insatser verkställts men rapport om detta inte inkommit till avgiftshandläggaren inom tre månader kommer ingen avgift att debiteras för insatser som är äldre än tre månader.

I det fall kommunen orsakat att för låg avgift debiterats, till exempel genom felaktig beräkning eller felregistrering, ska den enskilde inte krävas på mellanskillnaden. Om den enskilde fått beslut om högsta avgift enligt reglerna i avsnitt 4.3.1 ska avgiften rättas för en tid av som längst innevarande månads debitering samt ytterligare två månader.

4.7 Återbetalning av avgift

Om brukaren har betalat för hög avgift på grund av att uppgifter blivit felaktigt registrerade eller att handläggaren missuppfattat de uppgifter den enskilde lämnat ska omsorgsförvaltningen

⁷⁷ se avsnitt 7.1

kreditera mellanskillnaden mellan den felaktigt för höga avgiften och den korrekta avgiften, dock för en tid av högst ett år.

5 Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

5.1 Ensamboende

Samtliga inkomster enligt ovan⁷⁸ ligger till grund för avgiftsberäkningen. Brukaren tillräknas minimibelopp som ensamstående.

5.2 Sammanboende makar och registrerade partners

För makar och registrerade partners, som är folkbokförda på samma adress, beräknas avgiften på den sammanlagda inkomsten⁷⁹ delat med två⁸⁰. Var och en i hushållet tillräknas minimibelopp som sammanboende och bostadskostnaden fördelas lika mellan dem.

5.3 Sammanboende

För sammanboende, som båda är folkbokförda på samma adress, beräknas inkomsterna var för sig då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan. Var och en i hushållet tillräknas däremot minimibelopp som sammanboende och bostadskostnaden fördelas lika mellan dem.

5.4 Vuxna syskon

Vuxna syskon, som är folkbokförda på samma adress, räknas som sammanboende.⁸¹ Var och en i hushållet tillräknas minimibelopp som sammanboende och bostadskostnaden fördelas lika mellan dem.

5.5 Barnfamiljer med barn som föräldrarna är underhållsskyldiga för

Underhållsskyldigheten upphör när barnen fyller 18 år. Går barnet i skolan vid denna tidpunkt eller återupptas skolgången innan barnet fyller 19 år, är föräldrarna dock intill dess barnet fyller 21 år underhållsskyldiga så länge skolgången pågår. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Se avsnitt 7.3 (sista stycket) beträffande uppgifter om barns inkomster och föräldrars tillägg till minimibeloppet.

⁷⁸ se avsnitt 4.1

⁷⁹ se avsnitt 4.1

⁸⁰ se SoL 8 kap 4 § 3 st

⁸¹ se avsnitt 5.3

5.6 Hemmavarande barn över 18 år

Hemmavarande barns, över 18 år, där föräldrarna/vårdnadshavarna inte längre har någon underhållsskyldighet, eventuella inkomster medräknas inte när insatserna avser förälder/föräldrar/vårdnadshavare.

Bostadskostnaden fördelas lika mellan samtliga vuxna personer i hushållet. Detta gäller även om insatserna avser det vuxna hemmavarande barnet.

5.7 Särboende makar/registrerade partner

Om en av makarna flyttar från bostaden, där de delat på bostadskostnaden, till särskilt boende/boende med särskild service övertar den kvarboende maken hela boendekostnaden. Den kvarboende ska vid avgiftsberäkningen tillförsäkras medel så att denne kan bo kvar i deras tidigare gemensamma bostad. I avgiftshänseende räknas deras inkomster samman⁸² och delas där- efter lika dem emellan innan avgiftsberäkning sker. Förbehållsbeloppen räknas däremot som för ensamstående.

Även om makar/registrerade partners bor på olika adresser ska deras inkomster räknas samman, se ovan, innan avgiftsberäkning sker, medan däremot minimibelopp beräknas som ensamboende.

5.8 Sammanboende som flyttar isär

Om en av de sammanboende flyttar från bostaden, där de delat på bostadskostnaden, till särskilt boende/boende med särskild service övertar den kvarboende hela boendekostnaden. Den kvarboende ska vid avgiftsberäkningen tillförsäkras medel så att denne kan bo kvar i deras tidigare gemensamma bostad. Minimibelopp/förbehållsbelopp beräknas som ensamboende.

När även den andre sammanboende flyttar från den tidigare gemensamma bostaden upphör samboskapet. Om man bor kvar och skriftligen meddelar själv, eller genom företrädare, att samboskapet har upphört så upphör samboskapet.

6 Boendekostnader

6.1 Förbehåll för boendekostnad

För brukarens boendekostnad ska förbehåll göras så att denne kan betala denna kostnad. Inga begränsningar görs här när det gäller bostadens storlek eller hyra/bostadskostnad. Endast kostnader för den bostad vårdtagaren är permanent bosatt i/folkbokförd på får ingå i bostadskostnaden, inte sommarstuga el dyl.

⁸²jämlikt SoL 8 kap 4 § 3 st

Varje vuxen person folkbokförd i bostaden beräknas bekosta sin andel av den totala bostadskostnaden. För ungdomar beräknas dessa bekosta sin andel av bostadskostnaden när föräldrarna försörjningsansvar upphört.

Hushållsel ingår inte i boendekostnaden utan omfattas av minimibeloppet.⁸³

6.2 Beräkning av boendekostnad

6.2.1 Hyreslägenhet

För hyreslägenhet ska hyresbeloppet anses vara boendekostnaden. Om hyresgästen utöver grundhyran ska bekosta t ex värme, vatten etc. ska dessa kostnader i första hand beräknas efter hyresvärdens räkningar/beräkningar och i andra hand enligt Pensionsmyndighetens schabloner avseende uträkning av bostadskostnader. Andra kostnader, avseende till exempel garage, parkeringsplats, hyresgästförening, kabel-tv eller bredband, får inte räknas med som bostadskostnad. Kan någon av dessa kostnader inte väljas bort får de anses ingå i hyran. El-kostnader ingår inte i hyran utan ingår i brukarens minimibelopp.

6.2.2 Bostadsrättslägenhet

Kostnad för bostadsrättslägenhet är den aktuella månadsavgiften med tillägg av den nettoränta brukaren betalar för eventuella lån med bostaden som säkerhet.

6.2.3 Eget enfamiljshus/ägarlägenhet

Följande kostnader ingår i bostadskostnaden:

- Kostnader för värme- och driftkostnader enligt Pensionsmyndighetens schablonbelopp.
- Den nettoränta brukaren betalar för eventuella lån med fastigheten som säkerhet.
- Fastighetsavgift
- Tomträttsavgäld

Om brukaren inte accepterar den uträknade bostadskostnaden som gjorts med ovan nämnda schabloner kan denne genom att lämna in samtliga räkningar avseende föregående år erhålla en individuell beräkning av den faktiska bostadskostnaden.

Kostnader för åtgärder som höjt bostadens värde/ökat antal standardpoäng får inte räknas in i underhållskostnaderna; t ex byte till värmepump eller högre standard på kök, badrum, tak, fasad etc.

Beslut om beräkning av bostadskostnad grundad på inskickade räkningar fattas av controller eller motsvarande befattning.

⁸³ Se avsnitt 7.1

6.2.4 Eget tvåfamiljshus

Samma beräkning som för enfamiljshus men minskat med hyresintäkter för den uthyrda lägenheten.

6.2.5 Jordbruksfastighet

Driftskostnader och lånekostnader beräknas för fastighetens bostadsbyggnad enligt samma grunder som för enfamiljshus. Fastighetsavgift beräknas på den del av taxeringsvärdet som avser byggnads- och tomtmarksvärde avseende bostadsbyggnaden.

6.2.6 Bostad i Vård- och omsorgsboende

Hyra fastställs enligt kontrakt. Se i övrigt avsnitt 3.3.1.

7 Förbehållsbelopp – Minimibelopp

*”ska kommunen bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet.”*⁸⁴

För avgift för boende⁸⁵ ska inget förbehåll göras utan får endast debiteras om det finns ett avgiftsutrymme kvar när minimibelopp, med eventuella avdrag eller tillägg, fastställts och avgifter debiterats.

Med förbehållsbelopp⁸⁶ avses det belopp som den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut för hemtjänst, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård och, i förekommande fall, bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av Jordabalkens bestämmelser.⁸⁷

Det är kommunens ansvar att utreda om avgiften behöver sättas ned så den enskilde har kvar sitt förbehållsbelopp för sina personliga omkostnader enligt ovan. Den enskilde, dennes anhöriga eller legal företrädare måste dock vara behjälplig med att lämna kommunen uppgifter till grund för denna prövning.

Avgiftsreglerna innebär inte ett allmänt försörjningsstöd. Omsorgsnämnden har ingen skyldighet att betala ut medel till en person för att hon eller hon ska nå upp till det minimibelopp som anges i lagen. Om den enskilde inte når upptill angivet minimibelopp jämkas avgifterna för de insatser brukare erhåller till noll kronor.

⁸⁴ SoL 8 kap 7 §

⁸⁵ se avsnitt 3.3.1

⁸⁶ = minimibelopp + bostadskostnad + individuellt tillägg – individuellt avdrag

⁸⁷ 12 kap

Avgiftssystemet är inte avsett att täcka utgifter för skulder, oavsett om dessa ligger för utmätning hos kronofogdemyndighet eller ej. Genom denna senare myndighets försorg erhåller den enskilde vid utmätning ett fastställt belopp för existensminimum.

7.1 Kostnadsposter i minimibeloppet

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.⁸⁸

7.2 Nivån på minimibeloppet

Nivån på minimibeloppet ska uppgå till de belopp som anges i SoL⁸⁹ där varje uträkning delas med 12 för att erhålla rätt belopp per månad:

1. För ensamstående 61 år och äldre uppgår minimibeloppet till det som anges i 7 § 2 stycket 1 punkten
2. För vardera makar/sammanboende 61 år och äldre uppgår minimibeloppet till det som anges i 7 § 2 stycket 2 punkten
3. För ensamstående fr.o.m. 18 år t o m 60 år uppgår minimibeloppet till det som anges i 7 § 2 stycket 1 punkten med ett tillägg om 10 % av det framräknade beloppet
4. För vardera makar/sammanboende fr.o.m. 18 år t o m 60 år uppgår minimibeloppet till det som anges i 7 § 2 stycket 2 punkten med ett tillägg om 10 % av det framräknade beloppet
5. Nivån på minimibeloppet för grupperna under punkt 1 och 2 anges i SoL.⁹⁰ För personer 18-60 år nämns i propositionen⁹¹ att dessa har behov av ett högre minimibelopp på grund av familjebildning, bosättning samt andra fritidssysselsättningar än äldre. Man föreslår där att minimibeloppet bör höjas med 10 % för dessa brukare.

7.3 Höjning av minimibeloppet (individuella tillägg)

I de fall den enskilde har varaktiga merkostnader som inte ryms inom minimibeloppet skall kommunen⁹² ta hänsyn till detta i en individuell prövning av schablonbeloppet. Höjning av minimibeloppet kan ske om brukare på grund av särskilda omständigheter under en period av minst sex månader per år har ett behov som per månad överstiger 5 % av minimibeloppet för ensamstående 61 år och äldre. Om behovet per månad understiger detta belopp eller pågår kortare tid än sex månader kommer ansökan att avslås.

⁸⁸ SoL 8 kap 7 § 3 st

⁸⁹ 8 kap 7 §

⁹⁰ 8 kap 7 § 2 st

⁹¹ 2000/01:149 Avgifter inom äldre- och handikappomsorg, sidan 41

⁹² SOL 8 kap 8 §

Ansökan om höjning av minimibeloppet ska ske på därför avsedd blankett. Brukaren eller dennes företrädare ska där meddela de omständigheter denne vill åberopa för sin begäran. Denne måste bifoga de intyg från läkare, domstol, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Överförmyndare eller annan myndighet/huvudman som behövs för att bedöma behovet.

Enligt propositionen⁹³ bör kommunen ”också beakta kostnader som följer av andra aktiviteter eller ändamål som den enskilde av olika anledningar inte kan eller bör avstå ifrån”. En individuell bedömning görs i varje enskilt ärende när brukaren inkommit med sin ansökan.

Exempel på merkostnader:

- Specialkost på grund av medicinska handikapp.⁹⁴
- Kostnader för rehabilitering/habilitering som inte ersätts av handikapp-/merkostnadsersättning, bilstöd eller annat bidrag.
- Fördyrade kostnader för arbetsresor.
- Fördyrade kostnader för livsmedel/kost som inte är biståndsbedömd
- Fördyrade kostnader för de poster som ska täckas av minimibeloppet.⁹⁵
- Kostnader för legal företrädare (förvaltare eller god man) – enligt senast tillgängligt arvodesbeslut från överförmyndaren. Om den enskilde kompenseras för hela eller delar av kostnaden för sin legale företrädare, eller får göra avdrag i sin inkomstdeklaration för kostnader därför, godtas ifrågavarande mellanskillnadsbelopp som utgift.
- Underhållskostnad för barn – enligt avtal eller dom.
- El-kostnader för medicinsk utrustning i bostaden (t ex syrgas- eller dialysmaskin).

För fördyrade kostnader för mat i särskilt boende eller bostad med särskild service erhåller brukarna automatiskt en höjning av minimibeloppet och därför behövs ingen ansökan.

För att tillförsäkra att barn erhåller de ekonomiska medel de behöver för sitt uppehälle ska föräldrarna erhålla tillägg till sina minimibelopp. Detta tillägg utgår ifrån Konsumentverkets beräkningar av varje barns individuella kostnader minskat med det barnbidrag som utbetalas. Det underskott som uppstår fördelas lika mellan föräldrarna – som ett tillägg till deras minimibelopp.

7.4 Sänkning av minimibeloppet i särskilt boende

För de förmåner brukare erhåller i vård- och omsorgsboende, och som man normalt själv bekostar om man bor hemma, görs ett avdrag på minimibeloppet. Avdraget per månad uppgår till 9 % av minimibeloppet för ensamstående 61 år och äldre. Avdraget omfattar rengöringsmedel,

⁹³ 2000/01:149

⁹⁴ Beräknas enligt Konsumentverkets beräkningar

⁹⁵ SoL kap 8 § 7 st 3

tvättmedel, tvättlappar, toalettpapper, glödlampor/lysrör till fasta armaturer, städutrusning, förbandsartiklar och sjukvårdsmaterial (med undantag för individuellt ordinerat material), tekniska hjälpmedel, säng, madrass och samtliga sängkläder, handdukar, hemförsäkring, elektricitet samt kostnader för utbyte och reparation av möbler och hushållsapparater i de gemensamma utrymmena.

7.5 Beslut om förbehållsbelopp

I det beslut om avgifter som skickas ut när en avgiftsberäkning genomförts ska det framgå hur förbehållsbeloppet har räknats ut.

8 Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse

8.1 Allmän inriktning

Brukare ska i möjligaste mån alltid garanteras sitt minimibelopp för sina personliga omkostnader⁹⁶ samt för de bostadskostnader denne har. För att möjliggöra detta ska nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse kunna ske. Om de avgifter som debiteras en månad överstiger högkostnadsskyddet⁹⁷ eller det eventuellt lägre avgiftsutrymme som brukaren har ska jämkning av avgifterna ske ner till det lägsta av dessa framräknade belopp. Ovanstående gäller inte råvarukostnaden för mat som brukaren alltid får betala då det omfattas av minimibeloppet.

Det underlag som avgiftshandläggaren har om den sökandes ekonomi ska ligga till grund för den utredning som görs när brukare ansöker om jämkning av avgifter. Upptäcks felaktigheter i detta underlag ska omräkning ske innan jämkningen prövas. Om brukaren begär förändring i beräkningarna har denne att inkomma med de underlag som behövs.

Avgiftsreglerna innebär inte ett allmänt försörjningsstöd. Omsorgsnämnden har ingen skyldighet att betala ut medel till en person för att denne ska nå upp till det minimibelopp som socialtjänstlagen anger. Om den enskilde inte når upp till angivet minimibelopp jämkas avgiften⁹⁸ till noll kronor.

Avgiftssystemet är inte avsett att täcka kostnader för stora räkningar som inte ryms inom minimibeloppets ram genom höjning av minimibeloppet. Likaså är avgiftssystemet inte avsett att täcka utgifter för skulder, oavsett om dessa är föremål för utmätning hos kronofogdemyndighet eller ej. Genom den senare myndighetens försorg erhåller den enskilde vid utmätning ett fastställt belopp för existensminimum. Detta förutsätter att brukaren till kronofogden översänder det aktuella avgiftsbeslutet.

⁹⁶ se avsnitt 7.1

⁹⁷ SoL 8 kap 5 §

⁹⁸ Jämlikt SoL 8 kap 5 §

Privaträttsliga underhållsavtal kan inte ingå i avgiftsunderlaget.

8.1.1 Nedsättning med anledning av dubbla boendekostnader vid inflyttning i särskilt boende eller boende med särskild service.

Inflyttning i särskilt boende/boende med särskild service medför ofta att brukaren under en tid får betala dubbla boendekostnader. För att brukaren inte ska drabbas för hårt ekonomiskt bör jämkning av avgiften kunna ske. Vid flyttning mellan olika boenden behövs ingen ansökan om jämkning. Brukaren ska hos omsorgsförvaltningen på avsedd blankett ansöka om jämkning för dubbla boendekostnader. Jämkning kan, som huvudregel, endast beviljas om sökanden är ensamstående/ensamboende när denne flyttar till särskilt boende/bostad med särskild service.

För att makar/sammanboende/motsvarande ska beviljas jämkning/nedsättning krävs att båda personerna är beviljade bistånd till särskilt boende/bostad med särskild service och att bostaden är avvecklad/under avveckling.

Dödsbodelägare äger inte rätt att ansöka om jämkning för dubbla boendekostnader. Medboende (parboende) kan inte beviljas jämkning. Jämkning ska medges oberoende av den eventuella förmögenhet brukaren har. Jämkning beviljas oavsett vilken huvudman som är ansvarig för vårdboendet. En individuell jämningsberäkning genomförs när ansökan inkommit. För att denna beräkning ska kunna ske måste brukaren inkomma med de underlag som erfordras. Vid jämningsberäkningen ingår den högsta av bostadskostnaderna i förbehållsbeloppsberäkningen varefter beräkning av avgiftsutrymmet sker. Den lägsta boendekostnaden dras av vid debiteringen.

8.1.1.1 Flyttning från hyrd bostad

Jämkning kan beviljas om sökanden är ensamstående/ensamboende och lägenheten är uppsagd inom fem vardagar efter acceptans av inflyttning i boendet. Jämkning kan som längst beviljas under tre månader efter inflyttning om brukaren flyttar från hyreslägenhet.

Jämkning för dubbla boendekostnader beräknas enligt kontantprincipen – den månad som kostnaderna påverkar den egna ekonomin. Brukaren tillförsäkras vid detta beräkningssätt månadsvis de medel denne behöver för sin försörjning.

Om den enskilde har bott i fastighet som ägs av annan godtas kostnader för drift och värme, enligt Pensionsmyndighetens schabloner, om ett hyresförhållande är styrkt genom avtal.

8.1.1.2 Flyttning från ägd bostad

Vid ägd bostad kan jämkning beviljas om denna är till försäljning senast en månad efter att brukaren accepterat boendet. Detta ska styrkas med skriftlig kopia av mäklaruppdrag eller motsvarande.

Ingen jämkning beviljas om fastighet/bostadsrätt/ägarlägenhet ges bort som gåva. Vid flyttning från ägd bostad kan avvecklingstiden, efter särskild prövning, uppgå till högst sex månader.

8.1.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar till särskilt boende/bostad med särskild service.

Den partner som bor kvar i parets tidigare gemensamma bostad bör genom avgiftssystemet ges förutsättningar att ekonomiskt klara av att bo kvar och inte tvingas flytta. För att jämkning ska ske krävs att paret under längre tid, minst sex månader, varit boende/folkbokförda i samma bostad. Kvarboendeskyddet innebär att en ekonomisk utredning måste göras även för den kvarboende. Kvarboende make som inte har några vård- och omsorgsinsatser enligt SoL skall förbehållas tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och verklig bostadskostnad. I detta fall överförs hela boendekostnaden, inklusive fastighetsavgift, till den kvarboende makan/sambon.

Skulle den hemmavarande partners ekonomiska uträkning medföra ett negativt avgiftsutrymme ska den andres avgifter för hemtjänst i vård- och omsorgsboendet kunna minska med detta underskott. Om den hemmavarande makan beviljats avgiftsbelagda insatser inom högkostnadsskyddet jämkas först dessa avgifter till noll kronor innan eventuell jämkning görs för den make som flyttat till särskilt boende/boende med särskild service.

9 Debitering av avgifter

9.1 Avgifter vid försäkringsskada mm

Om insatser ges till följd av sjukdom eller skada för vilken brukaren har rätt till försäkringsersättning eller skadestånd ska avgiften fastställas till omsorgsförvaltningens faktiska kostnader för insatserna. En avgift som fastställts enligt ovanstående grunder kan jämkas om skadestånd eller försäkringsersättning reduceras på grund av att den skadeståndsskyldiges ansvar begränsas eller på grund av medvållande från den skadelidandes sida. Den fastställda avgiften enligt ovan debiteras brukaren som sedan kräver försäkringsbolaget på denna.

9.2 Avskrivning av småbelopp

Avskrivning av mindre belopp utförs av avgiftsassistent som genom delegation erhållit detta uppdrag. Löpande kontroller genomförs i avgiftssystemet för kontroll av de mindre belopp som ackumulerats och som bör avskrivas. Har brukare under en tremånadersperiod en ackumulerad skuld understigande 100 kronor ska denna avskrivas. När en brukares insatser upphör och debiteringen därmed avslutas ska ackumulerade avgifter understigande 100 kronor avskrivas.

9.3 Påminnelseersättning och inkassoavgift

Vid utebliven betalning tillämpas de rutiner som Hässleholms kommun antagit när det gäller påminnelse- och inkassoavgifter.

10 Avgiftsbeslut och omprövning/ändring av avgifter

10.1 Årlig omprövning

Omräkning av avgifter sker när förändring sker av Prisbasbelopp eller Skattebestämmelser. Detta sker som regel från den 1 januari varje år. Avgiften ska räknas om utan föregående under rättelse om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.⁹⁹

I början på varje år erhåller varje brukare som erhåller avgiftsbelagda insatser från Omsorgs förvaltningen uppmaning att inkomma med en ifylld inkomstblankett.¹⁰⁰

10.2 Ändring av beslut om avgifter

Avgiften ska räknas om när:

- Inkomsten förändras
- Insatserna förändras
- Familjeförhållandena förändras (t ex make/maka avlider eller flyttar)
- Bostadskostnaden förändras
- Brukaren erhåller tillägg på minimibeloppet efter att beslut tagits om detta.

När förhållanden förändrats som medför en ändring av avgiften ska ny avgiftsberäkning ske och ett nytt avgiftsbeslut skickas till brukaren. Avgiftsbeslut skickas inte ut om en omräkning har verkställts och denna utmynnar i en total avgift per månad som är högst 50 kronor/månad lägre jämfört med den tidigare avgiften. Brukare är skyldig att kontinuerligt lämna uppgifter om förändrade förhållanden som kan påverka avgifterna.

Ändring av avgift skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändringen uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela månaden.¹⁰¹

10.3 Inhämtning av uppgifter

Omsorgs förvaltningen inhämtar regelbundet uppgifter om inkomster, bostadskostnader och bostadstillägg/bostadsbidrag från berörda myndigheter, dels manuellt och dels via datamedia. Detta sker regelmässigt när insatser påbörjas, efter varje årsskifte samt vid behov. Om brukaren inte medger att uppgifter inhämtas från andra myndigheter kommer samtliga avgifter att debiteras med högsta tillåtna belopp.

⁹⁹ SoL 8 kap 9 §

¹⁰⁰ se vidare avsnitt. 4.3.1

¹⁰¹ SoL 8 kap 9 § 2 st

10.4 Delegering av olika beslut om avgifter

Samtliga beslut om avgifter fattas enligt delegationsordning beslutad av omsorgsnämnden.

10.5 Utformning av avgiftsbeslut

Den enskilde ska få ett skriftligt avgiftsbeslut där storleken på avgifterna framgår, vilket avgiftsunderlag som har använts och hur avgifterna har beräknats. Kontaktuppgifter till ansvarig avgiftsassistent ska framgå av beslutet. Avgiftsbeslutet ska vara försett med besvärshänvisning.

11 Överklagande

11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem

Beslut om kommunens avgiftssystem för vård och omsorg fattas av kommunfullmäktige. Kommunens beslut kan överklagas (inom tre veckor) av alla kommunmedlemmar och bli föremål för s.k. laglighetsprövning enligt kommunallagen.¹⁰² Prövningen kan utmyнна i att beslutet upphävs men inte att beslutet ersätts med ett annat.¹⁰³

11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Omsorgsnämndens individuella avgiftsbeslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol genom förvaltningsbesvär.¹⁰⁴ I propositionen¹⁰⁵ finns beskrivet bakgrunden till detta. Det gäller beslut om avgift och avgiftsförändring samt beräkning av avgiftsunderlag, boendekostnad och förbehållsbelopp.

I Förvaltningslagen¹⁰⁶ anges hur överklagandet ska handläggas¹⁰⁷. Överklagandet ska ha inkommit inom tre veckor från det att beslutet mottagits av brukaren. Beslutet kan endast överklagas av den som berörs av beslutet eller av legal företrädare. Den som överklagar ett beslut ska så noggrant som möjligt ange hur denne önskar att beslutet ändras. Besvärsskrivelsen skall adresseras till Förvaltningsrätten men lämnas till:

Hässleholms kommun
Omsorgsförvaltningen
281 80 Hässleholm.

¹⁰² 13 kap

¹⁰³ Prop. 2000/01:149 sid 50 och 61

¹⁰⁴ SoL 16 kap 3 §

¹⁰⁵ 2000/01:149 sid 50-51 och 61

¹⁰⁶ 2017:900

¹⁰⁷ §§ 40-49

Inkommer överklagandet vid en senare tidpunkt än tre veckor efter att det kommit brukaren eller den legale företrädaren tillhanda ska detta avvisas. En besvärshandling som inkommit i rätt tid skall utredas och omprövas.

”Om överklagandet inte avvisas ska beslutsmyndigheten skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen.

Om en myndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den överlämna även det nya beslutet till överinstansen. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet.”¹⁰⁸

Enligt Delegationsordning, beslutad av Omsorgsnämnden, är alla beslut i överklagningsärenden delegerade till Controller. Kostnad för mat och hyra kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär. Hyra kan prövas av Hyresnämnden.

¹⁰⁸ Förvaltningslagen 46 §

**Hässelholms
kommun**

Hässelholms kommun • Stadshuset • 281 80 Hässelholm • vx 0451-26 70 00 • kommunen@hasselholm.se